



Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: [gp.gs@gov.si](mailto:gp.gs@gov.si)

<http://www.vlada.si/>

Številka: 00104-304/2018/4

Datum: 13. 12. 2018

### **Odgovor na poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi s preverjanji veljavnih dovoljenj za delo za ilegalne migrante**

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Jože Tanko je dne 12. 11. 2018 na Vlado Republike Slovenije naslovil pisno poslansko vprašanje v zvezi s preverjanjem veljavnih dovoljenj za delo za ilegalne migrante. S tem v zvezi je Vladi Republike Slovenije postavil več konkretnih vprašanj.

#### **Vlada Republike Slovenije v zvezi s postavljenimi vprašanji odgovarja in pojasnjuje:**

- 1. Prosim za podatek o številu oseb, ki v Sloveniji bivajo na podlagi zaposlitve preko zaposlitvenih agencij in imajo urejen status, in sicer od septembra leta 2015 do 31. 10. 2018? Ali razpolagate s podatkom v kateri državi so si uredili status?**
- 2. Koliko je bilo vloženih vlog za pridobitev delovnega dovoljenja preko zaposlitvenih agencij za te osebe, po mesecih od septembra 2015 do 31. 10. 2018? prosim za pregled po državah, pravni podlagi in upravnih enotah?**

Z uveljavitvijo Zakona o čezmejnem izvajanju storitev (Uradni list RS, št. 10/17; v nadaljnjem besedilu: ZČmIS) s 1. 1. 2018 so se razmere na področju čezmejnega izvajanju storitev v veliki meri izboljšale oziroma se je na podlagi uveljavitve ZČmIS vzpostavilo sistematično preverjanje izpolnjevanja pogojev, predpisanih s strani nacionalne zakonodaje in predpisov EU, tako s strani delavcev, kot tudi s strani delodajalcev. ZČmIS omogoča tudi sistematičen nadzor nad zakonitostjo opravljanja čezmejnih storitev s strani tujih podjetij, s sedežem v drugih državah članicah EU (nadzor nad ustreznostjo delovnopravne dokumentacije, potrdilo A1, ustrezno izplačevanje plač za čas, ko tuji delavci opravljajo delo v RS). Z uporabo novih pravil je omogočena tudi čezmejna izmenjava informacij ter delovnopravne dokumentacije med pristojnimi organi posameznih držav članic EU, s čimer se je vzpostavil dodaten vzvod za preprečevanje nezakonitega poslovanja s strani določenih delodajalcev.

Enotno dovoljenje je dovoljenje za prebivanje in delo v Republiki Sloveniji, ki ga izda pristojni organ (upravna enota, s soglasjem Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje) po tem, ko ugotovi, ali tujec izpolnjuje vse pogoje za njegovo izdajo, kot jih določa Zakon o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – UPB in 9/18 – popr., v nadaljevanju: ZTuj-2). Enotno dovoljenje se lahko izda za različne namene:

- zaradi zaposlitve ali dela,
- zaradi opravljanja dela kot samozaposlena oseba,
- za napotene delavce,

- za sezonsko delo, daljše od 90 dni,
- zaradi visokokvalificirane zaposlitve – modra karta EU,
- za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe,
- za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in v RS prebiva zaradi zaposlitve ali dela,
- za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in je dnevni delovni migrant in
- za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in v RS prebiva zaradi samozaposlitve.

Praviloma tujec za prvo enotno dovoljenje zaprosi v tujini in se mu v tujini tudi vroči, ZTuj-2 pa določa tudi izjeme na podlagi katerih tujec lahko prošnjo za izdajo enotnega dovoljenja vloži tudi pri pristojnem organu v Republiki Sloveniji in se mu v Republiki Sloveniji dovoljenje lahko tudi vroči, pri čemer mora tujec izpolnjevati pogoj, da v Republiki Sloveniji prebiva zakonito. Na podlagi navedenega tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva nezakonito, v Republiki Sloveniji ne more vložiti prošnje za izdajo enotnega dovoljenja.

V uradni evidenci tujcev (Register tujcev) se ne vodi izdanih enotnih dovoljenj po delodajalcih, zato so podani podatki o izdanih/podaljšanih enotnih dovoljenjih za obdobje 1. 9. 2015 - 1. 10. 2018 ter število veljavnih enotnih dovoljenj na dan 30. 9. 2015 in na dan 1. 10. 2018.

Iz uradne evidence o dovoljenjih za začasno prebivanje, vodene na podlagi 110. člena ZTuj-2, je razvidno, da je bilo v obdobju od 1. 9. 2015 do 31. 10. 2018 skupno izdanih/podaljšanih **84.924** enotnih dovoljenj za prebivanje in delo, od tega:

- 82.221 enotnih dovoljenj zaradi zaposlitve ali dela,
- 913 enotnih dovoljenj zaradi opravljanja dela kot samozaposlena oseba,
- 1.185 enotnih dovoljenj za napotene delavce,
- 341 enotnih dovoljenj za sezonsko delo, daljše od 90 dni,
- 108 enotnih dovoljenj zaradi visokokvalificirane zaposlitve – modra karta EU,
- 43 enotnih dovoljenj za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe,
- 99 enotnih dovoljenj za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in v RS prebiva zaradi zaposlitve ali dela,
- 12 enotnih dovoljenj za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in je dnevni delovni migrant ter
- 2 enotni dovoljenji za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in v RS prebiva zaradi samozaposlitve.

Na dan 31. 10. 2018 je imelo v Republiki Sloveniji **39.299** državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za prebivanje in delo, od tega je imelo

- 38.418 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi zaposlitve ali dela,
- 404 državljani tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi opravljanja dela kot samozaposlena oseba,
- 259 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za napotene delavce,
- 73 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za sezonsko delo, daljše od 90 dni,
- 81 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi visokokvalificirane zaposlitve – modra karta EU,
- 26 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj gospodarske družbe,

34 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in v RS prebiva zaradi zaposlitve ali dela ter

- 4 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za tujca, ki ima status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in je dnevni delovni migrant.

Na dan 30. 9. 2015 je imelo v Republiki Sloveniji **13.933** državljanov tretjih držav veljavno dovoljenje za začasno prebivanje iz razloga zaposlitve ali dela<sup>1</sup>, od tega je imelo **778** državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje za prebivanje in delo, in sicer:

- 730 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi zaposlitve ali dela,
- 4 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi opravljanja dela kot samozaposlena oseba,
- 18 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi čezmejnega opravljanja storitev z napotnimi delavci,
- 2 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi opravljanja sezonskega dela, daljšega od 90 dni,
- 24 državljanov tretjih držav veljavno enotno dovoljenje zaradi visokokvalificirane zaposlitve – modra karta EU.

Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 1/18 – UPB in 31/18, v nadaljevanju: ZZSDT) v petem odstavku 7. člena določa, da se pri delodajalcih, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, opravljajo dejavnost zagotavljanja dela delavcev uporabniku, zaposlijo le tujci, ki v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi modre karte EU, tujci, za katere je bilo v postopku izdaje ali podaljšanja enotnega dovoljenja oziroma izdaje pisne odobritve podano soglasje za zaposlitev, samozaposlitev ali delo, ter s tujci, ki imajo v skladu s tem zakonom prost dostop na trg dela. To z drugimi besedami pomeni, da se državljanov tretjih držav direktno iz tretje države ne morejo zaposliti v t.i. kadrovskega agencijah. Državljanov EU, ki v RS prebivajo zaradi zaposlitve, delovnih dovoljenj ne potrebujejo.

**3. Ali je Vlada Republike Slovenije seznanjena s primeri, ko te osebe, potem, ko so prišle v Slovenijo z zaposlitvijo preko zaposlitvenih agencij, si uredijo status, izginejo? Koliko je takšnih primerov, prosimo za podatek po mesecih od septembra 2015 do 31. 10. 2018?**

Poslanec Jože Tanko izpostavlja situacijo ko si tujci, po prihodu v Republiko Slovenijo z zaposlitvijo preko zaposlitvenih agencij, v Republiki Sloveniji uredijo status. Vlada RS pojasnjuje, da so opisani primeri možni le v primeru, ko delavci, zaposleni pri zaposlitveni agenciji s sedežem v drugi državi članici EU, v RS opravljajo čezmejno storitev posredovanja dela delavca drugemu uporabniku. V teh primerih so uporabniki slovenski naročniki. Tudi v primerih čezmejnega izvajanja storitev z napotnimi delavci Zavod RS za zaposlovanje tem delavcem, v skladu s pravili EU, ne izdaja delovnih dovoljenj.

**4. Kako bo Vlada Republike Slovenije ukrepala, da do zlorab postopkov za pridobitev**

<sup>1</sup> V skupino »zaposlitev ali delo« so uvrščena dovoljenja za začasno prebivanje, izdana zaradi zaposlitve ali dela, opravljanja sezonskega dela in za čezmejno opravljanje storitev z napotnimi delavci, zaradi samozaposlitve oziroma izvajanja storitev, opravljanja dela na področju raziskav ali visokega šolstva, dovoljenja za začasno prebivanje, izdana tujcem, ki imajo status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici EU in v RS prebivajo zaradi zaposlitve ali dela, kot napoteni delavci, so dnevni delovni migranti, enotna dovoljenja zaradi zaposlitve ali dela, enotna dovoljenja zaradi opravljanja dela kot samozaposlena oseba, enotna dovoljenja zaradi čezmejnega opravljanja storitev z napotnimi delavci, enotna dovoljenja zaradi opravljanja sezonskega dela, daljšega od 90 dni, enotna dovoljenja zaradi visokokvalificirane zaposlitve – modra karta EU.

## **statusa tujca v Sloveniji ne bi prihajalo?**

Tujci, ki so državljani tretjih držav skladno z ZTuj-2 v Republiki Sloveniji lahko pridobijo dovoljenje za prebivanje, tujci, ki so državljani EU, pa lahko pridobijo potrdilo o prijavi prebivanja. Za pridobitev navedenih dovoljenj morajo tujci izpolnjevati zakonsko določene pogoje. V primeru, da tujci pogojev za pridobitev dovoljenja ali potrdila ne izpolnjujejo, jim dovoljenje ali potrdilo ni izdano in v Republiki Slovenijo ne morejo vstopiti oziroma če v Republiki Sloveniji že zakonito prebivajo (npr. na podlagi veljavnega potnega lista ali vizuma), morajo Republiko Slovenijo zapustiti v zakonsko določenem roku oziroma po poteku dovoljenega časa prebivanja.

Naloge v zvezi z gibanjem in prebivanjem tujcev so kot ena izmed temeljnih dolžnosti policije, določene v 4. členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17). Pri izvajanju te naloge policija sodeluje z različnimi deležniki, predvsem inšpekcijskimi službami. Nadzor poteka na različne načine (ob rednem delu, poostreni nadzori skupaj z inšpekcijskimi službami in podobno). Znotraj zlorab dovoljenega (pre)bivanja je naloga policije predvsem preprečevanje in odkrivanje prekrškov in kaznivih dejanj (npr. kršitev pravic delavcev, nedovoljeno prebivanje, ponarejanje listin in podobno).

### **5. Ali pristojne inšpekcije spremljajo problematiko oseb in agencij oziroma delodajalcev, ki izkoriščajo delovna dovoljenja za to, da pridejo na območje EU in nato izginejo neznano kam?**

Kot je bilo že pojasnjeno, se tujci, državljani tretjih držav, v agencijah s sedežem v RS ne morejo neposredno zaposlovati. Skladno s tem tudi izkoriščanja delovnih dovoljenj (soglasij k enotnemu dovoljenju za prebivanje in delo) ne more biti, saj jih Zavod RS za zaposlovanje za ta namen ne izdaja.

V primeru čezmejnega izvajanja storitev iz drugih držav članic EU, pa ima pristojnost nadzora nad spoštovanjem pravil v skladu z Zakonom o čezmejnem izvajanju storitev (Uradni list RS, št. 10/17) Inšpektorat RS za delo, ki izvaja inšpekcijske nadzore skladno s svojimi prioriteta. Pri tem pa poudarjamo, da te osebe niso zaposlene v RS, ampak so zaposleni v državi članici, kjer ima sedež t.i. kadrovska agencija.

### **6. Kolikšno takšnih primerov iz prejšnjega vprašanja je bil zaznano in koliko sankcionirano v času, ko smo vstopili v EU?**

Inšpektorat RS za delo opravlja naloge inšpekcijskega nadzora v skladu z določbo 2. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17) in med drugim nadzira tudi izvajanje delovnopravne zakonodaje s področja dela in zaposlovanja tujcev. Ugotovitve so razvidne iz poročil o delu organa, ki so vsa objavljena tudi na spletni strani organa. Ugotovitve iz področja zaposlovanja in dela tujcev so navedene v posebnem podglavju s področja delovnih razmerij. Ob tem je potrebno dodati, da je bila na tem področju zakonodaja večkrat spremenjena oziroma dopolnjena. Glede na to, da se vprašanje nanaša na statistične podatke za daljše časovno obdobje pojasnjujemo, da ima organ informacijski sistem na novo vzpostavljen od leta 2012 dalje. Za starejša obdobja so lahko posredovani zgolj sumirani podatki, ki se nanašajo na kršitve Zakona o zaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 26/11, 21/13 – ZUTD-A, 100/13 – ZUTD-C in 47/15 – ZZSDT) v celoti in ne po posameznih členih.

Leto	Število ugotovljenih kršitev Zakona o zaposlovanju in
------	-------------------------------------------------------

	delu tujcev
2005	330
2006	403
2007	339
2008	229
2009	260
2010	163
2011	94
2012	74
2013	51
2014	32
2015	47
2016	20
2017	45
2018	21

Pojasnila podatkov od leta 2012 do 2018:

V letu 2012 so inšpektorji ugotovili skupaj 74 kršitev Zakona o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1). Kršitev 5. odstavka 6. člena ZZDT-1, ki je določal, da delodajalec, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev uporabniku, lahko za opravljanje te dejavnosti sklepa pogodbe o zaposlitvi samo s tujci, ki imajo osebno delovno dovoljenje ali imajo prost dostop na slovenski trg dela, je bila ugotovljena v 2 primerih.

V letu 2013 so inšpektorji za delo ugotovili skupaj 51 kršitev ZZDT-1. Kršitev 5. odstavka 6. člena ZZDT-1 ni bila ugotovljena.

V letu 2014 je zabeleženih skupaj 32 kršitev ZZDT-1. Tudi v tem letu kršitev 5. odstavka 6. člena ZZDT-1 ni bila ugotovljena.

V letu 2015 je bil sprejet novi Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT), ki je stopil v veljavo 15. 7. 2015 in se je začel uporabljati s 1. 9. 2015. ZZSDT, v 5. odstavku 7. člena določa, da delodajalec, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev uporabniku, lahko v okviru opravljanja te dejavnosti sklepa pogodbe o zaposlitvi samo s tujci, ki v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi modre karte EU, s tujci, za katere je bilo v postopku izdaje ali podaljšanja enotnega dovoljenja oziroma izdaje pisne odobritve podano soglasje za zaposlitev, samozaposlitev ali delo, ter s tujci, ki imajo v skladu s tem zakonom prost dostop na trg dela. Inšpektorji za delo so ugotovili skupaj 47 kršitev ZZDT-1, niso pa obravnavali še nobene kršitve ZZSDT. V tem letu ni zabeležena kršitev 5. odstavka 6. člena ZZDT-1 kot tudi ne 5. odstavka 7. člena ZZSDT.

V letu 2016 so inšpektorji ugotovili 20 kršitev ZZSDT in 5 kršitev ZZDST-1. Ugotovljena je bila 1 kršitev 5. odstavka 7. člena ZZSDT.

V letu 2017 so inšpektorji ugotovili 45 kršitev ZZSDT. Kršitev 5. odstavka 7. člena ZZSDT je bila ugotovljena v 1 primeru.

V letu 2018 (podatki so začasne narave) je bilo ugotovljenih 21 kršitev, kršitev 5. odstavka 7. člena ZZSDT ni zabeležena.

**7. Po kolikšnem času te osebe v povprečju izginejo in jih ni več mogoče najti ter za katere narodnosti oseb je šlo v teh primerih oziroma katera je bila njihova država**

## **izvora?**

Vlada Republike Slovenije izpostavlja, da se tujci, državljani tretjih držav, v agencijah s sedežem v RS ne morejo zaposlovati neposredno. Delodajalec, ki lahko v skladu z zakonom, ki ureja trg dela, opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev uporabniku, lahko v okviru opravljanja te dejavnosti sklepa pogodbe o zaposlitvi samo s tujci, ki v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi modre karte EU, s tujci, za katere je bilo v postopku izdaje ali podaljšanja enotnega dovoljenja oziroma izdaje pisne odobritve podano soglasje za zaposlitev, samozaposlitev ali delo, ter s tujci, ki imajo v skladu s tem zakonom prost dostop na trg dela. Navedeno pomeni, da se dejavnost zagotavljanja dela delavcev uporabniku sklepa samo s tistimi tujci, katerim je bilo ob izpolnjevanju zakonskih pogojev že izdano dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji na eni od zgoraj naštetih podlag. Podatki o izdanih enotnih dovoljenjih pa so bili predstavljeni v odgovoru k 1. vprašanju.